

ประวัติชีวิตของ
พระมงคลกมลพุมิ (สด จนฺทสโร)
พุกัมปวิชาธรรมาภย

ชาติภูมิเดิมเป็นพ่อค้า ตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านหมู่เหนือของวัดสองพี่น้อง คือ
ทิศใต้ของวัด แต่ต่างฝั่งกับวัด วัดอยู่ตะวันออกเฉียงเหนือ บ้านอยู่ตะวันตกเฉียงใต้
มีคลองกั้นกลางระหว่างวัดกับบ้าน ค้าขายมาตั้งแต่อายุ 14 ปีเศษๆ นับตั้งแต่
บิดาล่วงไป ก็เป็นพ่อค้าแทนบิดา เลี้ยงมารดาจนถึงอายุ 19 ปี

ตรงนี้ได้ปฏิญาณตัวบวชจนตายด้วยมามีอุปสรรคเกิดขึ้นในระหว่างชายช้า
แล้วนำเรือเปล่ากลับบ้านเข้าลัดที่คลองบางอีแทนเหนือตลาดใหม่แม่น้ำนครชัยศรี
จังหวัดนครปฐม ในลัดนี้ไม่สู้ไกลนัก แต่พวกโจรชุกชุม พอเข้าลัดไปเล็กน้อย
ก็มาคิดแต่ในใจของตัวว่า

“คลองก็เล็ก โจรก็ร้าย ห้ายเรือเข้าก็ไล่เลี่ยกับฝั่งเรา ไม่ต่ำไม่สูงกว่ากัน
เท่าไหนนัก น่าหวาดเสียอันตราย เมื่อโจรมา ก็ต้องยิง หรือทำร้ายคนท้ายก่อน
ถ้าเขาทำเราเสียได้ก่อน ก็ไม่มีทางที่จะสู้เขา ถ้าเราเอาอาวุธปืนแปดนัดไว้ทาง
หัวเรือ แล้วเราไปต่อเรือทางลูกจ้างเสีย เมื่อโจรมาทำร้ายเรา ก็จะมีทางสู้ได้บ้าง”

คิดดังนี้แล้ว ก็เรียกลูกจ้างที่ต่อเรือแถบทรายมาถือท้าย เรอออกไปต่อแทน
ต่อเรือไปก็คิดไป เรือก็เดินเข้าไปหาที่เปลี่ยวหนักขึ้นทุกทีความคิดก็ถี่ขึ้นว่า

“ลูกจ้างที่เราจ้างมานี้ คนหนึ่งก็ไม่กี่บาท เพียง 11 บาท หรือ 12 บาท
เท่านั้น ส่วนตัวเราเป็นเจ้าของ ทั้งทรัพย์สิน ทั้งเรือหมด ส่วนตายจะให้ลูกจ้างตาย
ก่อน ไม่ถูก เอาเปรียบลูกจ้างมากเกินไป ไม่สมควร”

ต่อไปก็คิดไปดังนี้ และคิดถี่หนักเข้าก็ตัดสินใจเด็ดขาดออกไป

“เราเป็นเจ้าของให้เราตายก่อนดีกว่า จึงจะสมควร”

คิดตกลงแล้ว ก็เรียกลูกจ้างให้มาถ่อ ตัวก็หยิบปืนแปดนัดที่เอาไปไว้ข้างหัวเรือมาไว้ใกล้ตัวข้างท้ายเรือ ก็ถ่อท้ายเรือไป

ไกลออกจากลัดเต็มน้ำขึ้น เรือข้าวที่หนักก็ตามหัวน้ำขึ้นสวนเข้ามา ประตังกันแน่น จินก็ส่งเสียงแต่ว่า ตู้อ่าง ประตังกันแน่นออกก็ไม่ได้ เข้าก็ไม่ได้ น้ำก็น้อยเลยต้องต่างฝ่ายต่างก็ปักหลักกรานหน้าจอดกันนิ่งอยู่ เราเป็นคนท้าย ผ่านพ้นอันตรายมาแล้ว ก็มาคิดว่า

“การหาเงินหาทองนี้ลำบากจริงๆ เจียวหนา บิดาของเราที่กำหนดนี้ เรา ก็หาข้าวร้อยบิดาตามบิดาบ้าง เงินแลทองที่หากันทั้งหมดด้วยกันนี้ ต่างคนก็ต่างหาไม่มีเวลาหยุดด้วยกันทั้งนั้น ถ้าใครไม่เร่งรีบหาให้มั่งมีก็เป็นคนต่ำและเลว ไม่มีใครนับถือแลคบหา เข้าหมู่เขาก็อายเขา เพราะเป็นคนจนกว่าเขา ไม่เทียมหน้าเทียมบ่าเทียมไหล่กับเขา

ปुरुพชนต้นสกุลของเราที่กำหนดนี้ เหมือนๆ กันจนถึงบิดาของเรา แลตัวของเรานี้ บัดนี้ บัดนี้ปुरुพชน แลบิดาของเราไปทางไหนหมดก็ปรากฏ แก่ใจว่าตายหมดแล้ว แล้วตัวของเรานี้ก็ต้องตายเหมือนกัน”

แต่พอคิดถึงตายขึ้นมาดังนี้แล้ว ใจก็ชักเสียวๆ นึกถึงความตายที่จะมาถึงตัว โดยไม่มีสงสัยเลย

“เราต้องตายแน่ๆ บิดาเราก็น่าสงสาร ขึ้นจากเรือข้าว ก็จับมาจากตามทาง แล้วขึ้นจากเรือข้าวได้ไม่กี่วันก็ถึงแก่กรรม เมื่อถึงแก่กรรมแล้ว เราที่ช่วยพยาบาลอยู่ ไม่ได้เห็นเลยที่จะเอาอะไรติดไป ผ้าที่นุ่งแลร่างกายของแก เราก็ดูแลอยู่ ไม่เห็นมีอะไรหายไป ทั้งตัวเราและพี่น้องของเราที่เนื่องด้วยแก ตลอดถึงมารดาของเราก็ออยู่ ไม่เห็นมีอะไรเลยที่ไปด้วยแก แกไปผู้เดียวแท้ๆ ก็ตัวเราเล่าต้องเป็นดังนี้ เคลื่อนจากความเป็นอย่างนี้ไปไม่ได้แน่”

เมื่อคิดตกลงใจดังนี้แล้ว ก็ลองทำเป็นตายดู นอนแผ่ลงไปที่ท้ายเรือนั้น แล้วก็ทำตาย ตายแล้วทำไปหาคนที่เป็ญาติบ้าง พี่น้องบ้าง เพื่อนที่ชอบบ้าง เขาก็ไม่เห็นเรา เพราะเราเป็นผี เราก็เอาก่อนดินบ้าง ไม้บ้าง โยนหรือปาเข้าไปให้ถูก เพราะเขาไม่เห็นตัวเรา เขาก็ต้องบอกผีโยนมา หรือปาเข้ามา ไปหาคนโน้น ก็ไม่เห็น มาหาคนนี้ก็ไม่เห็น คิดไปดังนี้แหละจนผลออกตัว แต่พอรู้สึกตัวขึ้นมา ก็รีบลุกขึ้นจุดธูปอธิษฐานในใจของตัวเองว่า

“ขอย่าให้เราตายเสียก่อน ขอให้บวชเสียก่อนเถิด ถ้าบวชแล้วไม่สึก จนตลอดชีวิต”

ตรงนั้นบวชจริงมาเสียแต่อายุ 19 ปีเศษ แล้ว ตั้งแต่นั้นก็ประกอบอาชีพตามปกติของพ่อค้า จนอายุครบ 22 โดยปี แล้วก็ปรารภถึงการบวช

ในปีนั้น พอถึงเดือน 8 ข้างขึ้นก็ขนข้าวลงเรือเต็มลำดีแล้ว ก็บอกกับลูกจ้างให้นำเอาข้าวไปขายโรงสีในกรุงเทพฯ ส่วนตัวก็เข้าอยู่วัดเป็นเจ้านาค ผูกมัดเบื้องต้นแห่งการอุปสมบทในสำนักพระปลัดยัง ผู้เป็นหลวงตาของตัว ซึ่งเป็นน้องคนเล็กของท่าน้อย ผู้เป็นมารดาของตัวเอง ท่านสงวนียย่อๆ ให้เป็นหนังสือสมุดข่อย เขียนตัวบรรจงสวยงามมาก ก็ทอวิธีขอบรรพชา แลดูวินัยไปด้วยกันทีเดียว

พอจนเข้าพรรษาก็มีผู้ไปนิมนต์พระอุปัชฌาย์ดี วัดประตูลาศ จังหวัดสุพรรณบุรี มาเป็นอุปัชฌาย์ ก็ได้อุปสมบทในต้นเดือนแปด ของ พ.ศ. 2449 ได้อยู่จำพรรษาในวัดนั้น รวมอยู่ที่อุปสมบทนั้น 7 เดือนเศษๆ เท่านั้น

ออกจากวันที่อุปสมบทนั้นแล้ว ก็ตรงมาอยู่จำพรรษาในวัดพระเชตุพนที่เดียว เรียนมูลกัจจายน์ถึงสามจบ แล้วเรียนธรรมบทที่ป็นและสารสังคหะ แต่พอเป็นว่าแปลออกพอสมควรแล้ว ก็หยุดการเรียนคันถธุระ เรียนวินัยสนาธุระต่อไป

ถึงในระหว่างคันถธุระอยู่ที่เรียนวินัยสนาไปด้วยเหมือนกัน เวลาวันแปดค่ำสิบห้าค่ำ ก็มักไปแสวงหาครูสอนฝ่ายสมถวิปัสสนาอยู่เสมอๆ โดยมากแต่ที่เรียนโดยตรงทีเดียว ตั้งแต่บวชใหม่ๆ ก็เรียนแต่อนุสาวนาจารย์ที่หนึ่ง

บวชแล้วรุ่งขึ้นวันที่สอง ก็เรียนที่หลวงพ่อนิยม วัดน้อย จังหวัดสุพรรณบุรี ที่สามเจ้าคุณสังวรานุวัตร (เอี่ยม) วัดราชสิทธิาราม ที่สี่เรียนกับพระครูญาณวิโรฒิต (โป๊) วัดพระเชตุพน ที่ห้าเรียนกับพระอาจารย์สิงห์ วัดละครท่า หลังระฆัง-โฆสิตาราม ได้ตามแบบของท่านสององค์ พระครูญาณวิโรฒิตแลพระอาจารย์สิงห์ ท่านรับรองว่าได้ตามแบบของท่าน ท่านมอบให้เป็นผู้สอนเขาได้ทั้งสองอาจารย์ แต่ก็ยังไม่วางใจที่จะเป็นครูสอนเขาจึงค้นคว้าหาต่อไปอีก

ถึงพรรษา 11 ก็สำเร็จในการเล่าเรียนคันถธุระได้พอสมควรแก่ที่ตั้งใจว่าต้องเรียนแปลให้ออก จะได้ค้นธรรมในมคธภาษาได้ตามต้องการ ก่อนแต่จะมาเรียนคันถธุระนั้น ได้ตั้งหนังสือใบลานมหาสติปัฏฐานลานยาวไว้ที่วัดสองพี่น้อง

ผูกหนึ่งว่า ถ้าไปเล่าเรียนคราวนี้ต้องแปลหนังสือผูกนี้ให้ออก จึงเป็นที่พอกแก้ความต้องการ ถ้ายังแปลไม่ออก ก็เป็นอันไม่หยุดในการเรียน แต่พอแปลออกก็หยุด

ในพรรษาที่ 11 เมื่อหยุดต่อการเรียนปริยัติแล้ว ก็เริ่มทำจริงในทางปฏิบัติ ก็คิดว่าในวัดพระเชตุพนนี้ในอุโบสถก็มีบริเวณกว้างขวางดีมาก เป็นสถานที่ควรทำภาวนามาก แต่มาหวนระลึกถึงอุปการคุณของวัดบางคูเวียง ในคลองบางกอกน้อย เจ้าอธิการชุ่มได้ถวายมูลกัจจายน์ แลคัมภีร์พระธรรมบทให้ในตอนเล่าเรียนปริยัตินั้น ก็มีอุปการคุณอยู่มาก ควรไปจำพรรษา แล้วจะได้แสดงธรรมแจกแก่ภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา เป็นบรรณาการต่ออุปการคุณแก่วัดนั้น

จึงได้กราบลาเจ้าคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ (เขม) เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนไปจำพรรษาวัดบางคูเวียง ในพรรษาที่ 12 แต่พอได้ถึงพรรษาก็มาหวนระลึกขึ้นว่า

“ในเมื่อเราตั้งใจในการบวช ตามเดิมอายุสิบเก้า เราได้ปฏิญาณตนบวชจนตาย ขออย่าให้ตายในระหว่างก่อนบวช บัดนี้ก็ได้บอกลามมาถึง 15 พรรษาย่างเข้านี้แล้ว ก็พอกแก้ความประสงค์ของเราแล้ว บัดนี้ของจริงที่พระพุทธเจ้าทำนุรู้ท่านเห็นเราก็งงไม่ได้บรรลุ ยังไม่รู้ไม่เห็นสมควรแล้วที่จะต้องกระทำอย่างจริงจัง”

เมื่อตกลงได้ดังนี้แล้ว วันนั้นเป็นวันเพ็ญกลางเดือน 10 ก็เริ่มเข้าโรงอุโบสถแต่เวลาเย็น ตั้งสัจจาธิษฐานแนนอนลงไปว่า

ถ้าเรานั่งลงไปครั้งนี้ไม่เห็นธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการ เป็นอันไม่ลุกจากที่นั่งจนหมดชีวิต

เมื่อตั้งจิตมั่นลงไปแล้ว ก็เริ่มปรารภนั่ง จึงได้แสดงความอ่อนนอนแด่พระพุทธเจ้าว่า

“ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดข้าพระพุทธเจ้าทรงประทานธรรมที่พระองค์ได้ทรงตรัสรู้อย่างน้อยที่สุด แลง่ายที่สุดที่พระองค์ได้ทรงรู้แล้วแก่ข้าพระพุทธเจ้า ถ้าข้าพระพุทธเจ้ารู้ธรรมของพระองค์แล้ว จักเป็นโทษแก่ศาสนาของพระองค์แล้ว ขอพระองค์อย่าทรงพระราชทานเลย ถ้าเป็นคุณแก่ศาสนาของพระองค์ ขอพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานแก่ข้าพระองค์ ข้าพระองค์ขอรับเป็นทนายศาสนา ในศาสนาของพระองค์จนตลอดชีวิต”

แต่พออ่อนนอนเสร็จแล้ว ก็เริ่มปรารภเข้าที่นิ่งสมาธิต่อไป มานึกถึงมดคีที่ตามช่องของแผ่นหินที่ยาวๆ แลบนแผ่นหินบ้าง ไต่ไปมาอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก

จึงหยิบเอาขวดน้ำมันก๊าดมา เอานิ้วมาจุกเข้าที่ปากขวดแล้วตะแคงขวดให้
เปียกนิ้วเข้า แล้วเอามาลากเป็นทางให้รอบตัว จะได้กันไม่ให้มาทำอันตรายใน
เวลานั่งลงไปแล้ว แต่พอทางนิ้วที่เปียกน้ำมันนั้นไม่ทันถึงครึ่งของวงตัวที่หนึ่ง
ความคิดอันหนึ่งเกิดขึ้นว่า

“ชีวิตสละได้ แต่ทำไมยังกลัวมดค้อยู่เล่า”

ก็นึกอายุตัวเองขึ้นมา เลยวางขวดน้ำมัน แล้วนั่งเข้าที่เลยในเดี๋ยวนั้น
ประมาณครึ่งหรือค่อนข้าง ไม่มีนาฬิกา ไม่แน ก็เห็นผ้งของจริงของพระพุทธเจ้า
ซึ่งมีอยู่ในหนังสือธรรมกาย ที่ “คุณพระทิพย์ปริญา” เรียบเรียงพิมพ์แจกไป
แล้วนั้น

ในขณะนั้นก็มาปริวิตกว่า

“ตัณห์โรจายัง ธรรมเป็นของลึกลงเพียงนี้ ใครจะไปคิดคาดคะเนเอาได้
พันวิสัยของความตรึก นึกคิดอยู่ก็เข้าไม่ถึง ที่เข้าถึงต้องทำให้รู้ตรึก รู้นึก รู้คิด
นั้น หยุตเป็นจุดเดียวกัน แต่พอหยุตก็ดับ แต่พอดับแล้วก็เกิด ถ้าไม่ดับแล้วไม่เกิด
ตรองดูเกิดท่านทั้งหลาย นี่เป็นของจริงหวัต่อมีเป็นอยู่ตรงนี้ ถ้าไม่ถูกส่วนดังนี้
ก็ไม่มีไม่เป็นเด็ดขาด”

วิตกอยู่ดังนี้สักครู่ใหญ่ๆ ก็กลัวว่าความมีความเป็นนั้นจะเลื่อนไปเสีย
จึงเข้าที่ต่อไปใหม่ รวสัณสามสิบนาที ก็เป็นวัดบางปลาปรากฏเหมือนตัวเองไป
อยู่ที่วัดนั้น แต่พอซัดดีก็รู้สึกตัวขึ้นมา จึงมีความรู้สึกขึ้นมาว่าจะมีผู้รู้เห็นได้ยาก
นั้น ในวัดบางปลานี้จะต้องมีผู้รู้เห็นได้อย่างแน่นอนจึงปรากฏขึ้นบัดนี้

ต่อแต่นั้นมาก็คำหนึ่งที่จะไปสอนที่วัดนั้นอยู่เรื่อยๆ มา จนถึงออกพรรษา
รับกฐินแล้วก็ลาสมภารวัดบางคูเวียงไปสอนที่วัดบางปลาราวสี่เดือน มีพระทำ
เป็นสามรูป คฤหัสถ์สี่คน

นี้เริ่มต้นแผ่ธรรมกายของจริง ที่แสวงหาได้มาจริงปรากฏอยู่จนบัดนี้

พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี
หลวงพ่อดัดปากน้ำ ภาชีเจริญ
เป็นผู้บันทึก

